

ДУО

[Тоҷики – Таҷики – طاجيكية]

2010 - 1431

islamhouse.com

الدعاء

« باللغة الطاجيكية »

2010 - 1431

islamhouse.com

ДУО

Тамоми махлуқот ба Худованд мўхтоҷанд ва ба он чӣ Ў дорад, ниёз доранд. Аммо Ў аз махлуқот бениёз аст. Худованд дуоро бар бандагонаш воҷиб гардонида ва фармуда аст: *“Парвардигори шумо фармуда аст: Маро бихонед то (дуои) шуморо биназирам! Касоне, ки аз ибодати ман такаббур меварзанд, ба зуддӣ бо зиллат вориди дузах мешаванд”* Гофир 60.

Расули Худо (с) фармудаанд: *“Ҳар касе аз Худованд чизе нахоҳад, бар ӯ хашм мегирад.* Бо ин васф, Худованд аз дуо ва дархости инсонҳо дар пешгоҳи Худ шодмон мешавад ва касонеро, ки дар дуои худ илҳоқ ва исрор меварзанд, дўст медорад ва ба Худ наздик мекунад. Асҳоби Паёмбар (с) ба ин мавзӯ пай бурда буданд ва ҳар як аз онҳо ҳеҷ чизеро барои дархост аз Худованд камаҳамият ба шумор намеоварданд ва дуову дархости худро то ҳадде беарзиш намекарданд, ки онҳоро бо ҳеҷ як аз бандагони Худованд матраҳ кунанд. Ин танҳо ба хотири пайвандашон бо Парвардигор ва наздикиашон бо Ў буд ва ба ин оят тамассук мечустанд: *“Ва ҳангоме, ки бандагони ман аз ту дар бораи Ман суол кунанд, (бигӯ) Ман наздикам”* Албақара 186.

Дуо дар пешгоҳи Худованд аз ҷойгоҳи волие бархурдор аст ва аз ҳар чизе арзишаш бештар мебошад. Дуо гоҳе аз қазо ҷилавгирӣ (пешгирӣ) мекунад ва дуои инсонӣ мусалмон, агар асбоби он фароҳам шавад ва мавонеъаш муртафеъ гардад, қатъан мустаҷоб хоҳад шуд ва ба дуокунанда яке аз мавориде, ки дар ин фармудаи Расулulloҳ (с) омада ато хоҳад шуд: *“Ҳеҷ мусалмоне нест, ки дуоеро бинамояд, ки дар он гуноҳе ва қатъи силаи раҳме набошад, магар ин ки Худованд яке аз се умуро ба ӯ ато хоҳад фармуд: Ин ки дар зудтарин вақт дуои ӯро мустаҷоб хоҳад фармуд ё онро тӯшаи охираташ хоҳад гардонид, ё ба мизони он ӯро аз бадӣ ва мушкilot масун хоҳад дошт”*. Асҳоб гуфтанд: *Пас то битавонем дуъо хоҳем кард*. Расулаллоҳ (с) фармуданд: *“Худованд ҳам он умуро бештар хоҳад фармуд”* Аҳмад ва Тирмизи.

Анвои дуо. Дуо ду навъ аст: 1. Дуоҳое, ки ибодатанд, монанди намоз ва рӯза. **2.** Дуоҳое, ки хоستان ва талабидан аст.

Дар ин ҷо ин суол пеш меояд, ки кадом амал беҳтар аст? Оё қироъати Қуръон беҳтар аст ё зикр ва ё дуо ва хоستان ва талбидан? Дар посух ба он бояд гуфт, ки қироъати Қуръон қатъан беҳтар аст ва баъд аз он зикру сано ва сипас дуо ва хост аз Худованд қарор дорад.

Ин аз назари куллӣ ба ин сурат аст, аммо гоҳе авомиле боис мешавад, ки он чи дар дараҷаи дувум ва сеюм қарор доранд, аз он чи дар дараҷаи аввал қарор дорад, беҳтар бошад. Барои мисол дуои рӯзи Арафа аз қироъати Қуръон беҳтар аст ва дар назди Худованд авроди пас аз намозҳои воҷиб авлавияташ аз қироъати Қуръон (дар рӯзи Арафа) бештар аст.

Асбоби иҷобати дуо. Барои пазируфта шудани дуо асбоб ва авомили зоҳирӣ вучуд доранд:

Асбоби зоҳирӣ: ироаи аъмоли солеҳа монанди садақа додан, вузӯ ва намоз, нишастан рӯ ба қибла ва баланд кардани дастон ва санову ситоиши шоистаи Худованд. Истифода аз асмо ва сифоти Худованд ва асмову сифоте, ки бо мавзӯи дархост ва дуо муносиб бошад. Масалан, агар дуо мутаъаллиқ ба рафтани ба бихишт аст, дархосту зорӣ ба василаи фазлу раҳмати Худованд бошад, дар сурате, ки алайҳи ситамкоре даст ба дуо бармедорад, аз асмои монанди Чаббор, Қаҳҳор ба кор бигирад. Яке дигар аз асбоби зоҳирӣ фиристодани салавот бар Расулаллоҳ (с) дар оғоз, миёна ва охири он ва эътироф ба гуноҳон ва шукру сипоси неъматҳои Худованд аст.

Барои дуо аз вақтҳои мубораке, ки ривоят ва далоиле мабно бар эҳтимоли мақбулияти дуо дар онҳо вучуд дорад, истифода намояд.

Чунин мавридҳо бисёранд. Масалан: 1. Дар тўли шабонарӯз як сеюми охири шаб, ки Худованд ба осмони дунё нузул мефармояд, баъд аз вузӯ, миёни азон ва иқома, дар сачда ва пеш аз салом додани намоз ва пас аз намозҳо, баъд аз хатми Қуръон, ба ҳангоми овози хурӯс, дар тўли мусофират ва дуои мазлум, дуои касе, ки дар тангно қарор гирифта аст, дуои волидайн барои фарзандон, дуои пинҳонии инсонии мусалмон барои бародари динии худ ва ҳангоми қарор гирифтани дар баробари сафи душман. 2. Дар тўли ҳафта, рӯзи ҷумъа ва махсусан лаҳзоти охири ҳамаи рӯз. 3. Дар тўли моҳ аз ҷумла, моҳи рамазон ва ҳангоми ифтор ва саҳарӣ ва шабҳои қадр ва рӯзи арафа. 4. Дар мавриди маконҳои муборак, ба хоса, ҳамаи масҷид, хусусан Масҷидулҳаром дар Мака, дар канори Каъба, наздики Мултазам ва низ дар мақоми Иброҳим (а) ва ба ҳангоми саъй миёни Сафо ва Марва ва дар Арафот, Муздалифа ва Мино ва айёми ҳаҷ.

Асбоби пинҳонӣ: Ба василаи тавассул ба тавбаи содиқона ва ҷуброни ҳуқуқи мутаъаллиқ ба дигарон ва поку ҳалол гардонидани хӯроку пӯшок ва маскан, касби рӯзӣ аз роҳҳои ҳалол ва бештар гардонидани ибодот ва парҳез аз муҳаррамот ва дурӣ аз шубҳаҳот ва шаҳавот ва ҳузури қалб ба ҳангоми дуо ва итминону умедворӣ ба раҳмати Худованд ва паноҳ бурдан

ба Ў, зориву тавалло ва супоридани умури худ
ба Худованд ва қатъи умед ва таваччӯҳ аз ғайри
Ў.

Монеаҳои қабули дуо: Гоҳе инсон дар пешгоҳи
Худованд даст ба дуо бармедорад, аммо дуояш
мустақоб намешавад ё иҷобати он ба таъхир
меафтад. Иллат ва асбоби он бисёранд, ки барои
мисол метавон ба мавориди зер ишора намуд: ★
Дуо ва талаби хоستان аз ғайри Худованд ҳамроҳ
бо дуо ва хоستان аз Худованд. ★ Тўл ва тафсил
дар дуо, монанди: паноҳ бурдан ба Худованд аз
оташ ва сахтиҳову тангноҳо ва ториқиҳои дўзах,
дар ҳоле ки паноҳ бурдан ба Худованд аз азоб ё
оташи он кифоят мекунад. ★ Дуои нораво
алайҳи худ ё дигарон ва дуое, ки гуноҳ ё қатъи
пайванди хешовандиро сабаб шавад. ★
Муъаллақ намудани дуо ба хост ва агару аммо,
мисол ин ки дуо кунад: Худоё агар хостӣ, маро
бибахш ва ... ★ Саросемагӣ доштан барои
пазирӯфта шудани дуо. Барои мисол бигӯяд:
Худовандо! Туро хондам ва дар пешгоҳат дуо
кардам, аммо онро напазируфтӣ. ★ Дуо кардан
дар ҳолати ғафлати қалб. ★ Риоя накардани
мувооти одоб дар ҳузури Худованд. ★ Рӯзе
Расулаллоҳ (с) мутаваҷҷеҳ шуд, ки марде дар
намоз дуо мекард, аммо бар Паёмбар салавот
нафиристонд. Расулаллоҳ (с) фармуд: *Ин мард
аҷала намуда,-* сипас ба ў ва дигарон фармуд:

“*Ҳар гоҳ яке аз шумо намоз хонад ва хост дуо кунад, ибтидо Худовандро ҳамду ситоиш кунад ва синас бар Паёмбар салавот фириштад ва пас аз он ҳар дуоеро, ки мехоҳад, бигӯяд*”. * Дуо ва дархости чизе, ки таҳаққуқи он аз зумраи муҳолот бошад, монанди умри ҷовидона дар дунё хоستان. Ҳамчунин такаллуф ва тасаннуъ дар бакоргирии калимоти мусаҷаъ матлуб нест. Худованди мутаъол мефармояд: “*Парвардигори худро фурӯтанона ва пинҳон ба кӯмак бихоҳед. Ба дурустӣ, Ё мутаҷовизони саркаширо дӯст намедорад*” Аъроф 55. *Ибни Аббос (р) мегӯяд: “*Ба саҷаъ (такаллуф дар бакоргирии калимоти адабӣ) дар дуъо таваҷҷӯҳ накунад ва аз он худдорӣ намоед! Ман Расулаллоҳ (с) ва асҳоби ӯро борҳо дида будам, ки ҳамин корро мекарданд (яъне дар дуъо аз калимоти мусаҷаъ ва такаллуфӣ худдорӣ мекарданд)*” Бухори. *Зиёдаравӣ дар баланд намудани садо, зеро Худованд мефармояд: “*Намозатро баланд ё оҳиста махон. Балки роҳи васатеро миёни он ду баргузин*” Исро 110. Оиша (р.з.) мефармояд: “*Ин оя дар иртибот бо дуо нозил гардида аст*”. Мустаҳаб аст, ки инсон дуо кунад ва дуояшро ба сурати зер мураттаб намояд: **Аввал**, Худовандро ҳамду ситоиш кунад. **Дувум**, бар Расулаллоҳ (с) дуруду салавот бифириштад. **Севум**, таваҷҷӯҳ кунад ва гуноҳи хешро эътироф кунад.

Чаҳорум, Худовандро ба хотири неъматҳояш сипос гӯяд. **Панҷум,** уо ва дархостаҷро бо истифода аз дуоҳои комилу ҷомеъи ривоятшуда аз Расулаллоҳ (с) ва салафи солеҳ баён кунад. **Шашум,** дуояҷро бо фиристодани салавот бар Расулаллоҳ (с) хотима бидиҳад.